

גוט שבת GutSábész

21. évfolyam 44. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 20:21 • ט' תמוז תשע"ט • 2019. 7. 12. • פרשת חקת • Szombat kimenetele: 21:39

Az erős Izrael erős diaszpórát jelent Izraelben rendeztek konferenciát hitközségi elöljáróknak

A Cionista világszövetség az izraeli Sász párt megalapítójának, az egykori szefárd főrabbinak, Ovadia Joszefnek a halálózási évfordulója alkalmából konferenciát rendezett zsidó közösségi vezetőknek és zsinagógai elöljáróknak. A programot az európai résztvevők számára a European Jewish Association szervezte. A 110 résztvevő többek között Franciaországból, Brazíliából, Oroszországból, Dániából érkezett. Magyarországot az Óbudai zsinagóga közösségének nevében Klein Péter és Erdős Judit képviselték, a Tett és Védelem Alapítvány nevében pedig Szalai Kálmán vett részt a konferencián.

Szalai Kálmánt ennek kapcsán a nemrégiben megalakult Likud Magyarország nevű szervezetről is kérdeztük, amelynek alapítója és vezetője is. „A kezde-

ményezés célja, hogy a magyar közéletben az Izraelről kialakult képet a valóságnak megfelelően alakítsa. Szeretnénk párbeszédképes partnerek lenni a közéletben Izrael megjelenítése kapcsán, hogy pozitív Izrael-képet alakíthassunk ki. Szeretnénk elérni, hogy a cionizmus ne szitokszó legyen, hanem az, ami valójában, és pozitív, nemzetalkotó elvként vonuljon be a közbeszédbe.”

A program fő témája a zsidó értékek átmentése és megőrzése volt, valamint a hagyományos zsidó értékek, a hálachá és a Tóra terjesztése. A háromnapos konferenciát Jeruzsálemben szervezték meg és számos neves rabbi is csatlakozott a résztvevőkhöz. Kiemelt vendég volt Ovadia Joszef fia, a jelenlegi szefárd főrabbi, Jichák Joszef. A Sász pártot alapító Ovadia Joszef rab-

bi 1920-ban született Irakban, és generációnk egyik legnagyobb talmud-tudósa és törvényhozója volt. 1973-83 között volt Izrael Állam főrabbi.

A program részeként ellátogattak a palmachim légibázisra ahol az izraeli drónszázadok működésével ismerkedtek – természetesen csak a publikus részleteket osztották meg a résztvevőkkel... Reuven Rivlin államelnök is ellátogatott a konferenciára, valamint a jeruzsálemi főpolgármester és Izrael belügyminisztere köszöntötte a résztvevőket. A delegáltakat Benjámin Netanjahu miniszterelnök vendégül látta a miniszterelnöki hivatalban. Miután köszöntötte őket, biztosította a résztvevőket arról, hogy Izrael mindenben mögöttük áll, és utalt rá, hogy az erős Izrael erős diaszpórát is jelent.

Augusztusban indul a Nyári ZsTSz

Helyszín:

Sász Hevra zsinagóga
(1061 Bp. Vasvári Pál utca 5.)

Augusztus 19. hétfő
ZSIDÓ TÖRTÉNELEM
Oberlander Báruch; Megyeri Jonatán; Köves Slomó

Augusztus 20. kedd
BIBLIA ÉS TALMUD
Oberlander Báruch; Faith Áser

Augusztus 21. szerda
HÁLACHÁ – A ZSIDÓ JOG
A „ma kérdései”
a Tóra szemszögéből
Oberlander Báruch;
Megyeri Jonatán

Augusztus 22. csütörtök
ZSIDÓ FILOZÓFIA
ÉS A KABBALA
Oberlander Báruch; Köves Slomó;
Megyeri Jonatán

Augusztus 23. péntek
A ZSIDÓ PIHENŐNAP, A
SZOMBAT ÉS A ZSIDÓ IMA
Hurwitz Devora; Faith Áser;
Köves Slomó

Augusztus 25. vasárnap
IZRAEL
ÉS ANTISZEMITIZMUS
Oberlander Báruch; Köves Slomó

Augusztus 26. hétfő
ZSIDÓ ÉLET STÁCIÓI
Oberlander Báruch

Augusztus 27. kedd
KÖSERSÉG AZ ÉLET KÉT
FONTOS TERÜLETÉN
Oberlander Báruch; Fuchs
Jehosua; Oberlander Batseva

Augusztus 28. szerda
ZSIDÓ NAPTÁR ÉS ÜNNEPEK
Oberlander Báruch; Nógrádi Bálint; Glitzenstein Smulik; Nógrádi Sára

Augusztus 29. csütörtök
ZSIDÓ KEGYTÁRGYAK
Oberlander Báruch; Glitzenstein Smulik; Steiner Zsófia; Cseh Viktor; Réti János

Helyszín: Budavári zsinagóga
(1014 Bp., Tánácsos Mihály u. 26.)

Augusztus 30. péntek
A ZSIDÓ ESKÜVŐTŐL
AZ ELSŐ MICVÁIG
Cseh Viktor; Faith Áser

Hetiszakas

Aron halála

Szakaszunk – *Chukat* (4Mózes 19:1–22:1.) – a Vörös Tehen misztériumával kezdődik, majd a Pörlekedés Vizénél történt afférral, és annak következményeivel folytatódik. Megkerülük Edom földjét, miután királya megtagadja a kért átvonulási engedélyt, és meghal

Aron Hor hegyén. Későbbi vándorlásaik során mérgezők marják meg a népet, és Mózes parancsot kap, hogy – ellensúlyozásul – rézkígyót csináljon, s aki ránéz, meggyógyul. A szakasz az emorita Szichon ellen viselt győzelmes háborúval fejeződik be.

Zsidó híradó

Huszonöt éve hunyt el a Rebbe

Menachem Mendel Schneerson rabbi, a Chábád Lubavics mozgalom utolsó rebbéje a 20. század második felének legmeghatározóbb zsidó vezetője volt. Bölcsessége és iránymutatásai az egész világra hatással voltak. Halálának 25. évfordulóján tízezrek zarándokoltak a sírjához és világszerte megemlékeztek róla. A magyarországi Chábád mozgalom a jorcájt alkalmából a Vasvári Pál utcai zsinagógában szervezett haszid összejövetelt a felnőtteknek és a Bét Menáchem iskolában a gyerekeknek. De megemlékeztek róla a Joint szarvasi nyári táborában is, ahol az ebédlő bejáratához felszerelt kijelzőn a Rebbe fényképe és rövid életrajza fogadta a gyerekeket.

Hogy mennyire széles körben ismert, elismert és nagyra tartott vezető volt a Rebbe, azt az is mutatja, hogy olyan személyek is megemlékeztek a halálának évfordulójáról, mint például a topmodell Naomi Campbell: „(...) A Rebbe szavai ma sokkal relevánsabbak, mint bármikor korábban, és nagyon nagy szükségünk van rá, hogy szívünkbe zárjuk azokat, és tanuljunk a példájából, hogy mindig a jót lássuk meg másokban, még azokban is, akikkel nem értünk egyet” – írta Instagram oldalán a világsztár – „Én ma újra elszánom magamat arra, hogy a Rebbe életkületésének megfelelően még több fényt és jószágot hozzak magammal, valamint egy jobb jövőt magunknak és az egész emberiségnek”.

Ne törd úgy a fejed!

„Apa!” – szólt a kisfiú apjához.

„Igen, fiam?”

„Miért kék az ég?”

„Nem tudom, fiam.”

„Miért zöld a fű?”

„Nem tudom, fiam.”

Megannyi hasonló kérdést – és választ – követően a fiú azt kérdezte apjától: „Apa, nem var hogy annyit kérdezek?”

„Egyáltalán nem, fiam. Hogy másként érthetnéd meg a világot?”

Eheti Tórai szakaszunk, a *Chukat*, az emberi értelemről tanít számunkra egy fontos leckét.

A *chukat* kifejezése a *chok* szógyökből ered. Ez olyan törvényt jelent, amelynek nincs racionális magyarázata, mindazonáltal ugyanúgy meg kell cselekedni, mint bármely más, az értelem számára feldolgozható parancsolatot.

Bár az életben fontos a következetesség és a racionalitás, a zsidó vallás időről időre ennek éppen az ellenkezőjét követeli meg tőlünk, azt, hogy tegyük félre a logikát. Ez az élettel kapcsolatban is fontos leckét hordoz magában. Néha egyszerűen csak az a dolgunk, hogy élvezzük az adott pillanatot anélkül, hogy a miértekre kérdeznénk.

Egyszer egy barátom otthonában voltam. Egy pohát whiskyt készítettem meginni, mikor egy másik vendég hirtelen szólott: „Várj egy percet. Korábban whisky-kóstoló órákat vettem. Nem ihatod csak így; ezt és ezt és amazt kell tenned mielőtt innál belőle, hogy kiélvezhesd a valódi zamatát.” Ezek után pedig egy sor olyan tevékenységet kezdett mondani – racionális magyarázatokkal alátámasztva – melyeket ivás előtt kellett volna megtegyek. Még a löchájimot sem mondhattam el míg be nem fejezte! Mikorra pedig végzett mondandójával, a pillanat már oda is lett, s már nem is kívántam elfogyasztani a whiskymet.

Az intelligenciának is megvannak a saját korlátai, illetve alkalmazhatósága. Nem minden helyzetben üdvözítő, ha csupán rá hagyatkozunk. Néha bizonyos dolgokat egyszerűen csak meg kell cselekednünk, hogy az életet élvezni is tudjunk, és nem hagyni, hogy a logikus, mindent elemelőre boncoló analitikus énkünk tartson vissza minket.

Kovács Jichak rabbinövendék cikke Mordechai Wollenberg rabbi írása nyomán.

Imaidők a következő hétre (július 13-19.):

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Szombat: 8.45 Hetiszakas-z tanulás;

9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*;

20.10 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 20.30 Délutáni-esti ima (a Keren Orban)

Péntek: 18.30 **A kiválasztott és az üldözött nép, miért?**

(Oberlander Báruch rabbi előadása);

19.30 *Minchá*, *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Szombat: 9.15 Hetiszakas

a kabbala tükrében

10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Hétfő-péntek (munkanapokon):

6.30 Reggeli ima

Péntek: 19.00 Tanulás

19.30 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Szombat:

9.30 Reggeli tanulás

(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima,

majd *Kidus*

Péntek: 18.30 Tanulás;

Faith Áser rabbi előadása;

19.30 Szombatfogadás, *Kidus*

Velem és a Rebbével történt Az emberiség családja

A nevem Israel Drazin. Rabbi, bibliatudós és ügyvéd vagyok. A nevemet az amerikai hadseregben is jól ismerik, mert én voltam a védő abban az ügyben, amikor valaki alkotmányellenesnek minősítette és be akarta tiltatni a katonai lelkészi szolgálatot a vallás és az állam összefonódása ürügyén. Megnyertem az ügyet, amiért Ronald Reagan elnök dandártábornokká léptetett elő.

Az alábbi történet 1986-ban játszódott, amikor abban a megtiszteltetésben részesültem, hogy találkozhattam a lubavicsi rebbével. Abban az időben a marylandi Columbiában éltem, ahol az egyetlen ortodox zsinagóga a helyi Chábád-ház volt. Ott ismerkedtem meg Hillel Baron rabbival, aki azt ajánlotta, hogy ha New Yorkban járok, menjek el a rebbe egyik fárbrenengjére, azaz a haszidjainak tartott összejövetelére.

Felöltöttem az egyenruhát, és elmentem a fárbrengekre. Egyszer csak valaki odalépett hozzám, és azt mondta, hogy a rebbe szeretné, ha csatlakoznék hozzá az emelvényen. A rebbe angolul és jiddisül beszélt hozzám, majd megáldott, hogy legyenek az Örökkévaló hadseregének káplánja. Így szólt: „Adja az Örökkévaló, hogy megismertesse a nem zsidó katonákat Noé fiai hét törvényével. Biztos vagyok benne, hogy a többi tábori lelkész nem veszi majd rossz néven, ha az ő híveikkel is foglalkozik, hiszen csak segít nekik. És mindez csak közelebb hozza a messiás eljövetelét”.

„Megteszem, amit tudok” – feleltem, de valójában nem köteleztem el magam az ügy mellett. Azt gondoltam, hogy meglehetősen abszurd dolgot kért tőlem a rebbe. Álljak ki a nem zsidó ka-

tonák elé, és beszéljek nekik Noé fiainak hét törvényéről?

Persze tudtam, hogy ezek a törvények képezik az emberi civilizáció alapjait, megtiltják az istenkáromlást, a bálványimádást, a házasságtörést, a gyilkosságot, a lopást és az állatkínzást, továbbá előírják a jogrendszer működtetését, ám mégsem tudtam elképzelni, hogy tábornokként erről prédikáljak a hadseregben.

Dr. Israel Drazin rabbi harminc évig szolgált az Egyesült Államok hadseregében és a főkaplán helyetteseként szerelt le, dandártábornoki rangban. Az interjú 2011 márciusában készült.

Ezzel együtt arra jutottam, hogy éppen az élet legnagyobb kihívásaival kapcsolatban az a megfelelő hozzáállás, ha mégis megpróbáljuk megvalósítani azokat. Ezért úgy döntöttem, hogy adok egy esélyt a dolognak.

Írtam egy beszédet, melyet először egy kis létszámú keresztény csoport előtt adtam elő. Nagy sikert arattam. A legnagyobb dicséretnek azt vettem, hogy meghívtak prédikációt tartani a húsvéti szertartásukra. A beszéd során feltettem a kérdést, hogy vajon miért része a hét törvénynek, hogy élő állatból tilos kivágni egy darabot. Miért olyan fontos ez?

Ráműtöttem, hogy ebből ta-

nuljuk a tisztelet fontosságát. Nemcsak embertársaink felé, hanem az állatok felé is. Még arra is vigyáznunk kell, hogy ne tapossuk el a földön szaladgáló hangyákat. Ha minden, Isten által teremtett lény számára megadnánk a megfelelő tiszteletet, nem lenne több háború, és a világban béke honolna.

Miután sokszor előadtam ezt a beszédet, úgy gondoltam megírom a rebbének, hogy az

A rebbe válaszában leírta, hogy ő maga is a Maimonidész követője, aki bizonyára támogatna volna a törekvéseimet, hiszen az ő véleménye szerint is minden zsidó kötelessége, hogy Noé fiainak hét törvényét terjessze a világban. „Adja az Örökkévaló, hogy a tevékenységével kapcsolatban beteljesedjék bölcseink tanítása, mely szerint, akinek száz van, az kétszázat akar stb. Folytassa sokakat jó irányba befolyásoló tevékenységét megsokszorozva. Kétszázról ugorjon négyszázra, és ne csak háromszázra. A legnagyobb sikereket kívánom Önnek” – írta.

A rebbe azt is tanácsolta, hogy a beszédeimet adjam ki egy kötetben, hogy forrást és inspirációt jelentsenek mások számára a hét törvény terjesztésével kapcsolatban. Egy ideig nem foglalkoztam ezzel, de egy nap hívást kaptam a Chábád által kiadott Wellspring magazintól. Azt mondták, hogy a rebbe kívánságára szeretnék megjeleníteni a beszédeimet.

Nem vagyok sem haszid, sem a misztika híve. Racionális gondolkodású vagyok, Maimonidész követője. Mégis elolvastam a rebbe összes könyvét, melyek angolul vagy jiddisül jelentek meg, és igen nagyra tartom a tanításait. Az ő határtalan bölcsessége ébresztette rá az embereket az igazság és az egymás iránti tisztelet fontosságára.

Dr. Israel Drazin

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:
www.youtube.com/alubavicsirebbe

Kóser konyha Kerti grillen süttöt bárányborda

Húsos
Glutén- és tojásmentes

4 darab bárányborda

A páchoz:
½ pohár olívaolaj
Só, durvára őrölt bors,
ízlés szerint
3-4 gerezd fokhagyma,
összetörve
Néhány friss rozsmaringág

A pác hozzávalóit egy kis tálban alaposan összekeverjük. A megmosott húst egy órára a pácba áztatjuk. Időnként megforgatjuk a húsokat a lében, hogy az ízek jól átjárnak. A grillben a szemet felizzítjuk, és amikor már csak parázslik, a fölé helyeztett rácsra tesszük a húst. A báránydarabokat minden oldalukon ropogósra sütjük, és frissen felvágott salátával tálaljuk.

Tórát és fiút avattak Mádon

Talán még sosem fordult elő Mád és a zsidók közös történelmében, hogy egyszerre három kóser vendéglátóhely is legyen a Tokaj-Hegyaljai településen – most azonban ez is megtörtént. Múlt hét végén a az egykori rabbiházban található Csodarabbik útja fogadó kóser konyháján kívül a Gusteau étterem, a Kúria szálló is a háláchikus előírásoknak maximálisan megfelelő ételeket kínált vendégeinek.

De kezdjük az elején a történetet!

Mád az idők során számos híres rabbival büszkélkedhetett. Köztük volt a híres cádik, Schwartz Avraham Jehuda rabbi is, aki könyve alapján *Kol Árjeként* is ismernek. Leszármazottai ma többek között a New Jersey-beli Lakewoodban élnek, ahol a *Kol Árjeről* elnevezett zsinagóga élén a híres Schwartz rabbi dédunokája áll. Három fia (vagyis a Kol Árje ükunokái), *Moshe Peretz*, *Yoseph* és *Yitzhak Schwartz* (akik már maguk is sokszoros nagypapák) úgy döntöttek: szeretnének tenni valamit híres ősiük emlékéért. Mádon – bár ez korábban teljesen lehetetlennek tűnt – ma újra kezd zajlani a zsidó élet, aminek központjában a gyönyörűen felújított zsinagóga és a fentebb említett rabbiház áll.

A Schwartz család tehát a temető megújítását tűzte ki célul: felújították a Kol Árje sírja fölé emelt óhelt és újjáépítették a temető kapujánál található épületet, ami immár az alsó szinten konyhával, a felső szinten pedig zsinagógával fogadja az érkezőket. Schwartz rabbi kohén volt – és így férfiágú leszármazottai is azok, ezért az új imateremnek a sírok felé néző fala egy részen

üvegből van. Így a vallási előírások megtartásával lehet imádkoznia a kohénoknak, de mégis rálátnak a nyughelyre.

Az építkezést – ami egy éven át tartott és sok környékbelinek adott munkalehetőséget – Yisroel Meir Gabay felügyelte, aki többek között arról ismert, hogy ő vezette a haszidizmus megalapítójának a Báál Sém Tov sírhelyének felújítását is.

Persze egy zsinagóghoz Tóratekercs is kell, így azt is adományozták a teljes felszerelésen és gazdagon berendezett könyvtáron felül. És ezzel vissza is értünk a három kóser étteremhez: az új Tóra befejezésére és ünnepélyes avatására ugyanis múlt vasárnap került sor, egyben az új épületet is átadták a látogatóknak. Az események apropóját azonban nem ez, vagy legalábbis nem kizárólag ez adta. A hétvégén ugyanis nemcsak Tórát, de egy felnőtte váló bár micvó fiút is köszöntöttek a Kol Árje leszármazottai.

Az ünnepségre 90 főnyi vendégsereg érkezett Amerikából – ellátásukra a bár micvó fiú szüleinek saját marhatelepéről és kóser vágóhídjáról érkezett a hús

– akik négy napot töltöttek Magyarországon. A bár micvóra sábeszkor, a világhírűen szép mádi zsinagógában került sor, mely után a rabbiházban adott a család kidust. A nagy ünnepséget este a Kúria szállóban tartották.

Másnap a Tóra avatásával folytatódott a műsor: az utolsó betűk leírása után – ebben *Köves Slomó* rabbi is részt vett – a fáklákkal felszerelkezett tömeg hüpe alatt, zeneszóval, táncsal kísérték az új Tórát a helyére.

Az avatáson Moshe Peretz Schwartz megköszönte Mád polgármesterének a segítségét, *Köves Slomó* rabbinak az EMIH munkáját, amit a mádi zsidó élet újraélesztéséért végeznek, valamint a Csodarabbik útja vezetőjének, Frank Mariannak egy éves áldozatos munkáját, amivel az ohel és az imaház felépülését segítette.

Ahogy említettük, Mád számos híres rabbival büszkélkedhet. A Schwartz család, amint az a Tóraavatáson is elhangzott, nem csak saját szentéletű őse előtt adózott tisztelettel: a Tórát az összes egykori mádi rabbi emlékének szentelték.

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**
Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina**,
Dénes Anna, **Kovács Jichák**, **Molnár Zsófia**
Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
ISSN 1416-4604

